

විශේෂ කථන 3 තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයකට යොමුවීම

තැදිත්ව

නමස්ඡිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩිදියුණු කිරීම්වල තවත් අංගයක් ලෙස, 2024 නොවැම්බර් 27 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෙතෙක් පැවති ද්විත්ව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයේ සිට තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයකට යොමු විය.¹ ඒ අනුව, මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැනුම්දීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එහි ප්‍රධාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපකරණය ලෙස එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය (OPR) හඳුන්වා දුන්නේය. තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයකට යොමුවීම තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය සරල කිරීම සහ මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණයේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණු කෙරේ.

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය අවශ්‍යතාවය

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ව්‍යවහාර මුදල් මණ්ඩල ක්‍රමයේ සිට, 2023 අංක 16 දරන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු පනත යටතේ විධිමත් ලෙස පිළිගෙන ඇති වත්මන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව වන, නමස්ඡිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණය දක්වා ඉදිරියට පැමිණ ඇත. මෙම පනත මගින් දේශීය මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීම මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණ ලෙස පිළිගෙන ඇත. නමස්ඡිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවෙහි සාර්ථකත්වය බොහෝ දුරට රඳා පවතින්නේ ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් ඵලදායී ලෙස සම්ප්‍රේෂණය වීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂාවන් මනාව පාලනය වීම මතය. මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙළඳපොළට සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ට පැහැදිලි ලෙස දැනුම්දීම මෙම කාරණා ද්විත්වය කෙරෙහි බලපානු ලබයි. තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයක් සහිත ප්‍රතිපත්ති උපකරණයක් මෙම අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා වඩාත් සුදුසු වේ.

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය හඳුන්වාදීමට පෙර මහ බැංකුව විසින් ද්විත්ව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සහිත කොර්බෝ ක්‍රමයක් යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම් සිදු කරන ලදී. එහි ඉහළ සීමාව නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (SLFR) සහ පහළ සීමාව නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (SDFR) විය. මෙම කොර්බෝව මගින් මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය ලෙස සලකනු ලබන බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය (AWCMR)² මෙහෙයවන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය වෙළඳපොළට ගලායාමේ විනිවිදභාවය අඩුවීම සහ සංකීර්ණත්වය වැඩි

දුර්වලතා ද්විත්ව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන් දක්නට ලැබුණි. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික දෙකක් භාවිතා කරමින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සහ අන්තර් බැංකු මුදල් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකය, එනම් බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය පොලී අනුපාතික කොර්බෝව තුළ විචලනය වීම වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් අතර යම් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති කරන ලදී. තවද, පොලී අනුපාතික කොර්බෝව තුළ බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ස්ථානගත කළ යුත්තේ කොතැනද යන්න සහ බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකයෙහි වෙනස්කම් මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයේ වෙනස්කම් ලෙස සැලකිය හැකිද යන්න පිළිබඳ පැහැදිලි භාවයක් නොතිබුණි. මෙම විනිවිදභාවය අඩුකම හේතුවෙන් වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන්ට මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති අභිප්‍රායන් නිවැරදිව අර්ථ නිරූපණය කිරීම ඇතැම්විට සංකීර්ණ වන්නට ඇත.

තවද, මූල්‍ය ආයතනයන්හි තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික නියම කිරීම සඳහා ප්‍රධාන පදනම් දර්ශකයක් ලෙස ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික භාවිතා කිරීම හේතුවෙන්, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කිහිපයක් පැවතීම මූල්‍ය උපකරණ මිලකරණයේ සංකීර්ණතාවයන්ට හේතු වන්නට ඇත. ද්විත්ව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයේ පැවති මෙම සංකීර්ණතා හේතුවෙන් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වෙනස්වීම්වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල වෙනස් වීම මන්දගාමී වීමට හැකියාව පැවති අතර, එමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය හරහා ආර්ථිකයට සිදුකළ හැකි බලපෑමේ ප්‍රමාණය අඩු විය.

ඒ අනුව, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය පිළිබඳ දැනුම්දීම සහ සන්නිවේදනය වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සලකා බලමින්, නමස්ඡිලි උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව කරා යොමුවීම සඳහා වන ඉදිරි දැක්ම අනුව, තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම සඳහා කටයුතු ආරම්භ කිරීමට මහ බැංකුව පියවර ගත්තේය. තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය කරා යොමුවීමේ මූලික පියවර ලෙස මහ බැංකුව ද්විත්ව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික මගින් නිර්මාණය වූ පොලී අනුපාතික කොර්බෝවේ ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් අඩු කළේය. තවද, ඵලදායී ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය හරහා බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂිත මට්ටමක පවත්වා ගෙන ගිය අතර, එමගින් මහ බැංකුවට තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයක් කරා පහසුවෙන් යොමු වීමට සහාය ලැබුණි. ඉන් අනතුරුව, ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රශස්ත භාවිතයන් අනුව යමින්, ප්‍රතිපත්ති මට්ටමේ සාකච්ඡා සහ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සිදු කරන ලද සාකච්ඡාවලින් පසුව, මහ බැංකුව 2024 නොවැම්බර් මාසයේ දී තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය හඳුන්වා දුන්නේය.

1 මෙම ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් පිළිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා "ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විකේන්ද්‍ර ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය හඳුන්වා දෙමින් තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කරයි" යන මාධ්‍ය නිවේදනය සහ https://www.cbsl.gov.lk/sites/default/files/concept_note_on_opr_e.pdf හි තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ විස්තරාත්මක සටහන බලන්න.

2 බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය යනු සලකා බලන දිනයකදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අතර විකේන්ද්‍ර පදනම් මත සුරැකුම් රහිතව සිදු කරනු ලබන අන්තර් බැංකු ඒක්ෂණ මුදල් ගනුදෙනු මත බර සබැඳි ලෙස පොලී අනුපාතිකයයි.

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයක ප්‍රතිලාභ

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයකට යොමුවීම මගින් ප්‍රතිලාභ ගණනාවක් අත්වන අතර, එමඟින් මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ කාර්යක්ෂමතාව සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නංවනු ලබයි. මූල්‍ය වෙළඳපොළවලට පැහැදිලි සහ ස්ථාවර සංඥා ලබා දීමෙන්, ප්‍රතිපත්ති දිශානතිය පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවය අඩු කෙරෙන අතර, වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන්ට වැඩි විශ්වාසයකින් යුතුව දැනුම්වත් තීරණ ගැනීමට පහසුකම් සපයයි. මෙම වැඩිදියුණු වූ විනිවිදභාවය මුදල් ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය ශක්තිමත් කරන අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයේ වෙනස්කම් කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික වෙනම සහ එමගින් ආර්ථිකය වෙත එලදායී ලෙස සම්ප්‍රේෂණය වීම සහතික කරයි.

තවද, පදනම් පොලී අනුපාතිකය ලෙස ක්‍රියා කරන තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයක් තිබීම මගින් මූල්‍ය ආයතනවලට තම මූල්‍ය උපකරණ වඩාත් නිරවද්‍යතාවයකින් මිල කළ හැකි අතර, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල විෂමතා නිර්මාණය වීම අවම කරයි. මෙමගින්, මූල්‍ය පද්ධතිය තුළ අරමුදල් ගලා යෑම වැඩි කිරීම, වඩා හොඳ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණයට පහසුකම් සැපයීම, සහ පුරෝකථනය කළ හැකි පොලී අනුපාතික පරිසරයක් නිර්මාණය වීම සිදු වන අතර එය ආයෝජක විශ්වාසය වර්ධනය සඳහා වැදගත් වේ.

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයේ මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයේ මෙහෙයුම් රාමුව, කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික මනාව පාලනය කිරීම හරහා මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම විධිමත් කිරීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇත. එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය හඳුන්වාදීමත් සමඟ බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය, ප්‍රකාශිත එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය මට්ටමේ හෝ ඒ ආසන්නයේ පවත්වා ගැනීමට මහ බැංකුව ඉලක්ක කරයි. තවද, මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයේ වෙනස්කම් පිළිබිඹු කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති මණ්ඩලය විසින් අවශ්‍ය පරිදි එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය වරින් වර සමාලෝචනය කර වෙනස් කරනු ඇත.

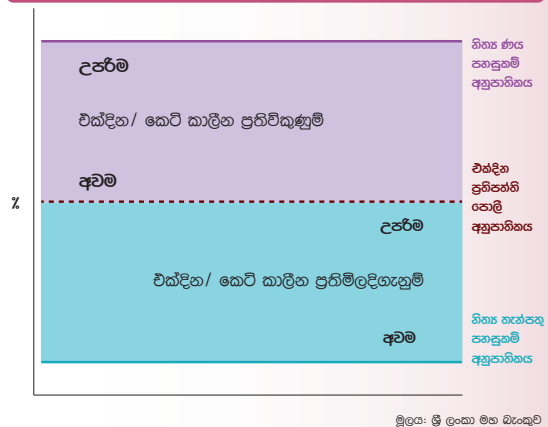
තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයට යොමුවීමෙන් පසුව, ද්විත්ව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය යටතේ මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ලෙස සලකන ලද නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය තවදුරටත් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ලෙස සලකනු නොලැබේ. කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකුව සමඟ එක්දින ගනුදෙනු සඳහා සහභාගිවන ආයතන සඳහා නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් සඳහා අදාළ වන පොලී අනුපාතික ලෙස, පිළිවෙළින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම්

අනුපාතිකය තව දුරටත් පවතිනු ඇත.³ මෙයට අමතරව, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය, මහ බැංකුව විසින් තීරණය කරන ලද ආන්තිකයන් සමඟ එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය හා සම්බන්ධ කර ඇති අතර මෙම අනුපාතික අන්තර් බැංකු ඒකීක්ෂණ මුදල් ගනුදෙනු මෙන්ම එක්දින සහ කෙටි කාලීන විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු සඳහා පහළ සහ ඉහළ සීමාවන් නිර්ණය කරයි.

ඒ අනුව, එක්දින සහ කෙටි කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වෙන්දේසි ලංසු තැබීම සඳහා ඉහළ සීමාව ලෙස එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයත්, එම ලංසු සඳහා අදාළ පහළ සීමාව ලෙස නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකයත් සලකනු ලබයි. වෙළඳපොළෙන් අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙස මහ බැංකුව ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වෙන්දේසි පවත්වයි. සහභාගීත්ව ආයතන අතර අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් පවතින විට, ඔවුන්ට විකල්ප දෙකක් පවතී. ඒ අනුව, ඔවුන්ට තම අතිරික්ත අරමුදල් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ මහ බැංකුවේ තැන්පත් කිරීමට හෝ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වෙන්දේසිවලට සහභාගි වීම තෝරා ගත හැකිය. සහභාගී වන ආයතන සඳහා ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වෙන්දේසි ආකර්ෂණීයව පවත්වා ගැනීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකයට සමාන මට්ටමේ අවම ලංසු අනුපාතිකයක් ද, එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයට සමාන මට්ටමේ උපරිම ලංසු අනුපාතිකයක්ද ස්ථාපිත කර ඇත. සහභාගීත්ව ආයතනවලට සෑම විටම ඔවුන්ගේ අතිරික්ත අරමුදල් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් යටතේ තැන්පත් කිරීමේ විකල්පය ඇති බැවින්, නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය, එක්දින සහ කෙටි කාලීන ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් වෙන්දේසි පැවැත්වීම සඳහා පවතින එලදායී අවම අනුපාතිකය වේ.

3 නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය යනු නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් යටතේ එක්දින පදනම් මහ සහභාගීත්ව ආයතන විසින් මහ බැංකුවේ අතිරික්ත අරමුදල් තැන්පත් කිරීම මත ගෙවීම් කරනු ලබන අනුපාතිකය වන අතර, නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය යනු නිත්‍ය ණය පහසුකම් යටතේ සහභාගීත්ව ආයතන, මහ බැංකුවෙන් එක්දින පදනම් මත අරමුදල් ණයට ලබා ගත හැකි අනුපාතිකයයි.

වි.ස. 3.1 රූප සටහන: තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ව්‍යුහය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

3

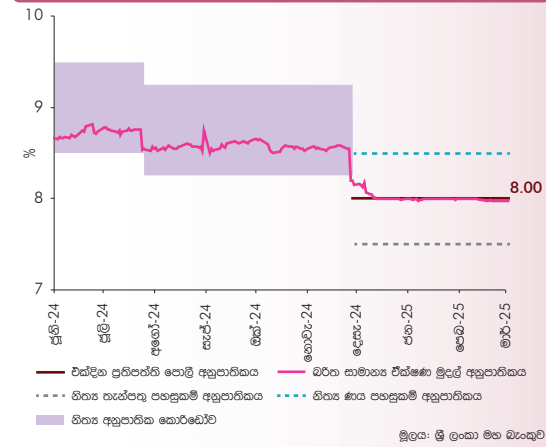
මේ අතර, එක් දින සහ කෙටි කාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි සඳහා ඉහළ සීමාව ලෙස නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකයන් එහි පහළ සීමාව ලෙස එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයන් පවතී. වෙළඳපොළට ද්‍රවශීලතාවය සැපයීම සඳහා මහ බැංකුව ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වනු ලබයි. සහභාගීත්ව ආයතන ද්‍රවශීලතා හිඟයකට මුහුණ දෙන විට, ඔවුන්ට ද විකල්ප දෙකක් තිබේ. ඔවුන්ට නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය යටතේ මහ බැංකුවෙන් අරමුදල් ණයට ලබා ගැනීමට හෝ සුදුසු සුරැකුම්පත් ඇපයට තබා ප්‍රකාශිත ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසිවලට සහභාගී වී ද්‍රවශීලතාව ලබා ගත හැකිය. ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසිවල තරගකාරීත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා, මහ බැංකුව එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකයට සමාන මට්ටමේ අවම ලංසු අනුපාතිකයක් නියම කරන අතර, උපරිම ලංසු අනුපාතිකය නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකයට සමාන කර ඇත. සහභාගීත්ව ආයතනවලට නිත්‍ය ණය පහසුකම වෙතින් ණය ලබාගැනීමේ විකල්පය ඇති බැවින්, නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය එක්දින සහ කෙටි කාලීන ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පැවැත්වීම සඳහා පවතින ඵලදායී උපරිම අනුපාතිකය වේ.

එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය හඳුන්වාදීමෙන් පසු මුදල් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය හඳුන්වාදීමත් සමඟ බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකුණ මුදල් අනුපාතිකය අපේක්ෂා කළ පරිදි ක්‍රමයෙන් එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය කරා ළඟා වූ අතර, 2024 දෙසැම්බර් දෙවන සතියේ සිට බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකුණ මුදල් අනුපාතිකය එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය ආසන්නයේ පැවතුණි. එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය දක්වා බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකුණ මුදල් අනුපාතිකයේ සිදු වූ මෙම වේගවත් ගැලපීම සඳහා අන්තර් බැංකු ඒකාකුණ මුදල් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් වැඩිවීම බොහෝ දුරට සහාය විය. තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදය කරා සුමට ගමන් කිරීමක් පෙන්නුම් කරමින්, වර්තමානයේදී බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකුණ මුදල් අනුපාතිකය, එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය මට්ටමේ හෝ ඒ ආසන්නයේ පවතී. තවද, තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමය වෙත වෙළඳපොළ ඉතා ඉක්මනින් හැඩගැසීම පිළිබිඹු කරමින්, කෙටිකාලීන වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල ගැලපීම් දැනටමත් අනෙකුත්

ලදී. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ සමස්ත ද්‍රවශීලතාව 2024 වසර තුළ දී ක්‍රමයෙන් වැඩි වී සැලකිය යුතු අතිරික්ත මට්ටම් දක්වා ඉහළ ගිය ද සහභාගීත්ව ආයතන අතර අසමමිතික ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තිය මගින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩුවීමේ ක්‍රියාවලියට ඇති කරන බලපෑම අවම කිරීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් ද්‍රවශීලතා සැපයීමේ කටයුතු (ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි) අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ස්වෛරීත්ව ශේණිගත කිරීම් වැඩිදියුණු වීමත් සමඟ

වි.ස. 3.2 6෦෪ සටහන: එක්දින ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය, බර්ත සාමාන්‍ය ඒකාකුණ මුදල් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය පහසුකම් අනුපාතිකය

වෙළඳපොළ පදනම් පොලී අනුපාතික වෙත සම්ප්‍රේෂණය වී ඇත.

තනි ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ක්‍රමවේදයක් කරා යොමුවීම මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව ශක්තිමත් කිරීමේ සැලකිය යුතු පියවරක් සනිටුහන් කරයි. මෙමගින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විනිවිදභාවය සහ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, වෙළඳපොළ පුරෝකථන හැකියාව වැඩිදියුණු කරනු ලබයි. මුදල් ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම්වල පැහැදිලි බව ඉහළ යෑමත් සමඟ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය ද විධිමත් වීම හරහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය ද ශක්තිමත් වනු ඇත. මෙම වෙනස්වීම මගින් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල විශ්වසනීයත්වය ද වැඩි දියුණු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, විය වෙළඳපොළ සහ ආර්ථිකය වෙත මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැනුම්දීමේ සහ සම්ප්‍රේෂණයේ කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායීතාවය සහතික කරනු ඇත. සමස්තයක් වශයෙන්, මුදල් ප්‍රතිපත්ති ඵලදායීතාවය වැඩිදියුණු වීම, ස්ථාවර ආර්ථිකයක් ඇති කිරීමට, ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසය වැඩිදියුණු කිරීමට මෙන්ම අවසාන වශයෙන් ආර්ථිකයේ මිල ස්ථායීතාව පවත්වා ගැනීමේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සහාය වේ.

විදේශීය බැංකු විසින් මුදල් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පැවති ප්‍රතිපාර්ශ්වීය සීමා ලිහිල් කිරීමේ සහාය ලබමින් 2024 වසරේ අග භාගය වන විට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු වූ අතර ම ද්‍රවශීලතා අතිරික්තය ඉහළ ගියේය. ද්‍රවශීලතාව ඉහළ යෑම සහ අසමමිතික ද්‍රවශීලතා ව්‍යාප්තිය අවම වීමත් සමඟ එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පැවැත්වීම හරහා ද්‍රවශීලතා සැපයීම සීමා කිරීම ඇතුළු විවිධ වෙළඳපොළ කටයුතු ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීමට මහ බැංකුවට ඉඩ සැලසුණි.